

Teppana-jänis

Julkisessa keskustelussa energiansäästön puolestapuhuja saa usein käteensä huonot kortit. Kun jossakin rakennuksessa havaitaan sisäilmaan liittyviä ongelmia, miltei poikkeuksetta leimakirves kalahtaa ensimmäisenä energiansäästöön. Kansan mielissä sisäilmaongelman syy on useimmiten siinä että lämpötilaa pidetään liian alhaalla tai ilmanvaihtoa liian pienellä, tai sitä sammutellaan yöksi ja viikonlopuksi. Henkilökohtaisesti olen hieman harmissani tämän luulon yleisyydestä, sillä oikein toteutettuina energiansäästötoimet eivät heikennä sisäilman laatua.

On laskettu, että sisäilmaongelmat aiheuttavat Suomessa vuosittain kolmen miljardin euron kustannukset. Se on paljon enemmän kuin rakennusten lämmittäminen yhteensä maksaa. Jokainen laskutaitoinen kiinteistönomistaja ymmärtää, ettei energiaa kannata säästää sisäilman kustannuksella. Toiseenkaan ääripäähän ei ole järkevää kurotella. Liian voimakkaalla ilmanvaihdolla ja korkealla sisälämpötilalla on tunnetut haittavaikutuksensa, kuten myös rakennuksen painesuhteiden vaihtelulla.

Varsinaisesti tarkoitukseni ei ollut kirjoittaa sisäilmaongelmista, sillä niihin asioihin löytyy joukoittain minua parempia asiantuntijoita. Sen sijaan energia- ja ympäristöasiat ovat aina olleet lähellä sydäntäni. Minun on toisinaan vaikeaa ymmärtää ihmisiä, jotka esimerkiksi hurraavat USA:n ilmastopolitiikan täyskäännökselle, tai sanovat innokkaasti odottavansa että ilmastonmuutos muuttaa Suomen trooppiseksi paratiisiksi. Totuuden nimessä minun on vaikea kuvitella suurempaa itsepetosta.

Näyttää siltä että elämme maailmassa, jossa mielipiteitä voi ostaa ja ohjailta. Se saa eniten kannattajia, joka saa hankittua eniten medianäkyvyyttä. Täysin absurdikin väite, kuten esimerkiksi "ilmastonmuutos on miljardiluokan huijaus", uppoaa ihmisiin sen takia, että se antaa toivoa siitä että tuntemamme maailma ei ehkä olekaan vaarassa, eikä meidän siis tarvitsekaan tinkiä omasta kulutuksestamme. Jokainen myös ymmärtää kuinka vastuutonta on ajatella, että sulakoon napajäät ja hukkukoon saarivaltioiden ja jokisuistojen väki, kunhan minun ei tarvitse tinkiä elintasostani. Silti tähän ajattelumalliin törmää tuon tuostakin keskustelussa ihan tolkun ihmisten kanssa.

Ympäristötietoisuuden pitäisi olla meihin jokaiseen sisäänrakennettu ominaisuus, varsinkin silloin kun puhutaan sähköstä, jonka tuotanto kuormittaa rajusti ympäristöä. Harva kuitenkaan ajattelee ympäristökuormitusta valoisana kesäiltana viinilasi kädessä, käännellessään tirisevää entrecoteta sähkögrillin ritilällä. Totuus ei kuitenkaan ole muuttunut mihinkään. Edes mahdollisesti vuosien kuluttua käynnistyvät uudet ydinvoimalatkaan eivät pysty kokonaan hiljentämään omantunnon ääntä grillaajan korvalliselta. Uraanin louhimisella ja jalostuksella on paikallisesti vakavia ympäristövaikutuksia, puhumattakaan kotimaisten voimaloiden lämpimien lauhdevesien vaikutuksesta vesien ekosysteemiin. Eivät nuo tuulivoimalatkaan mitään kaunistuksia ole satametrisine lapoineen ja hulppeine pyloneineen. Ainoa täysin päästötön energiamuoto on aurinkoenergia, mutta vielä tällä hetkellä paneelien valmistusteknologioille ei voi antaa ympäristökuormituksen suhteen aivan puhtaita papereita.

Monen suomalaisen kesäloma lomamatkoineen ja mökkeilyineen alkaa pian, ellei ole jo alkanut. Oma lomani kulunee tänä kesänä enimmäkseen kotosalla. Kotimme pihapiirin on valinnut kesänviettopaikakseen myös kuusihenkinen oravaperhe. Linnunpöntötkin ovat kaikki käytössä. Juhannusyönä pihalla poikkesi myös kookas jänis, jonka näkeminen palautti mieleeni vanhan tarinan

Teppana-jäniksestä. Teppana-jänis on muinaissuomalaisten myyttinen jumalhahmo, jolla on miehen vartalo, mutta jäniksen pää. Hyvällä onnella sen voi nähdä kesäöisin kotikonnuillaan Jänisniemessä, jossa sillä on tapana käydä yöuinnilla. Varma perimätieto kertoo, että Teppana-jäniksen nähnyttä kohtaa pian uskomaton onnenpotku.

Onnekasta kesää!

27. päivänä kesäkuuta 2017, Esa Halmetoja.